

ДОКЛАД ОТ МОНИТОРИНГА НА КАМПАНИЯТА ЗА ИЗБОР НА ПРЕЗИДЕНТ И ВИЦЕПРЕЗИДЕНТ И РЕФЕРЕНДУМ В ЕЛЕКТРОННИТЕ МЕДИИ (ПЪРВИ ДЕСЕТДНЕВЕН ЕТАП)

Настоящият доклад представя данните и констатациите от проведения мониторинг през първите десет дни от предизборната кампания за президент и вицепрезидент и информационно-разяснителната кампания за Национален референдум. Мониторингът се провежда, съгласно **Споразумение между Централната избирателна комисия (ЦИК) и Съвета за електронни медии (СЕМ)**, подписано на 28 септември 2016 г.

Наблюдението се основава на:

- Изборния кодекс
- Закона за радиото и телевизията
- Методика за мониторинг, приета на заседание на Съвета

Общите констатации от първите десет дни на наблюдението налагат впечатлението от не толкова интензивни предизборни прояви, отразени чрез електронните медии. Липсата на динамика в първата част от кампанията е тенденция, която се наблюдава и по време на други избори.

Вероятните причини са предпочитанието на политическите субекти да провеждат пряко предизборната агитация с избирателите си или пък да се ориентират към други средства за информация – интернет сайтове, социални мрежи, блогове и пр., тъй като този вид комуникация не е до голяма степен „обременен“ от нормативната уредба.

1. НАЦИОНАЛНИ ОБЩЕСТВЕНИ ДОСТАВЧИЦИ

Националните обществени доставчици осъществяват предизборна агитация, съгласно Споразумения, подписани с партиите, коалициите и инициативните комитети. Програмите, създавани от БНТ и БНР, отразяват предизборните прояви в унисон със законовите изисквания, като при тях има допълнителни изисквания, свързани с отчитане на плурализма и специфичните им задължения на обществени медии.

ДАНИ ПО ФОРМИ

Платени форми:

В **БНТ1** – 41 (клипове и платени репортажи)

БНТ WORLD – 38 (репортажи)

В **БНР** – 17 (хроники)

Безплатни форми:

БНТ и БНР са осъществили 2 диспута.

Индивидуалните участия, включително и встъпителните обръщения, са повече в БНТ - 13 срещу 7 в БНР.

От данните става ясно, че предпочитанията са за **индивидуални участия**.

Най - привлекателната форма от гледна точка за директен двубой между платформи и мнения, а именно **диспути и дискусии**, са по малко.

Аудиторията обичайно се интересува от присъствието на кандидатите в ефира. В националните обществени медии то е следното:

Платени прояви имат двойките:

БНТ

Радев – Йотова (подкрепяни от БСП) - 9

Калфин – Халачев (КП Калфин - Президент)- 9

Цачева - Манушев (ПП ГЕРБ)- 9

Каракачанов – Нотев (КП Обединени патриоти – НФСБ, Атака и ВМРО) – 7

Дончева - Спасов (КП „ПП Движение 21“) - 4

Трайков - Събев (Реформаторски блок) - 3

Марешки – Петров (ИК) - 2

БНР

Радев – Йотова (подкрепяни от БСП) - 9

Цачева - Манушев (ПП ГЕРБ) - 5

Трайков - Събев (Реформаторски блок) – 3

Засега безплатните появи в БНТ1 са по-малко от платените.

В програма Хоризонт, обаче, претендентите са използвали повече възможността за безплатна поява – Марешки-Петров - 3, Енчев-Грънчарова - 3, Томов-Радославов – 3, Радев-Йотова и Калфин-Халачев по 1, Цачева-Манушев не присъстват в безплатните радиоформи.

Радио Пловдив - БНР е успяло вече да организира два безплатни дебата.

В Радио Благоевград на БНР има едно интервю с един кандидат-президент.

В останалите регионални програми почти няма предизборно участие.

Всички дебати, интервюта и репортажи са с жестомимичен превод по програмите на БНТ. Още в началото на кампанията СЕМ обърна внимание на доставчиците да осигурят достъпна медийна среда на хората със специфични потребности във възприятията.

2. ТЪРГОВСКИ ДОСТАВЧИЦИ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ

Програмите Б ТВ/на ДМУ БТВ Медия Груп ЕАД, НОВА ТВ/ на ДМУ Нова Броудкастинг Груп АД и РАДИО ФОКУС/на ДМУ Фокус-Нунти ООД определено са предпочитани за Трайков - Събев (Реформаторски блок), Каракачанов – Нотев (КП Обединени патриоти – НФСБ, Атака и ВМРО) – 7, по – малко за Калфин – Халачев (КП Калфин - Президент) и Радев – Йотова (подкрепяни от БСП). Програма РАДИО ФОКУС и програма ЕВРОПА са най-вече предпочитани от Цачева - Манушев (ПП ГЕРБ) в различните форми.

ДАНИ ПО ФОРМИ

БТВ – 9 (хроника и репортажи)

Платени форми:

Радев – Йотова (подкрепяни от БСП) - 3

Трайков - Събев (Реформаторски блок) – 2

Каракачанов – Нотев (КП Обединени патриоти – НФСБ, Атака и ВМРО) – 2

Калфин – Халачев (КП Калфин - Президент)- 1

Марешки – Петров (ИК) - 1

Безплатни форми:

Трайков - Събев (Реформаторски блок) – 2 (участие в дебат и интервю)

Каракачанов – Нотев (КП Обединени патриоти – НФСБ, Атака и ВМРО) – 2 (участие в дебат и интервю)

*Двамата претенденти са участвали в дебат по Б ТВ.

Цачева – Манушев (ГЕРБ) - 1

Калфин – Халачев (КП Калфин - Президент) - 1

Безплатните форми доминират над платените в програма Б ТВ.

КАНАЛ 3

Платени форми:

Цачева – Манушев (ГЕРБ) – 21 (репортаж, хроники, интервюта)

Радев – Йотова (подкрепяни от БСП) – 14 (репортажи, хроники)

Калфин – Халачев (КП Калфин - Президент)- 2 (интервюта)

Каракачанов – Нотев (КП Обединени патриоти – НФСБ, Атака и ВМРО) – 2 (интервюта)

Безплатни форми:

Радев – Йотова (подкрепяни от БСП) – 2

Калфин – Халачев (КП Калфин - Президент) - 2

Каракачанов – Нотев (КП Обединени патриоти – НФСБ, Атака и ВМРО) – 2

Орешарски – Папазов (ИК) – 2

Цачева – Манушев (ГЕРБ) – 1

Безплатните форми са само репортажи

РАДИО ФОКУС

Платени форми:

Цачева – Манушев (ГЕРБ) - 37

Радев – Йотова (подкрепяни от БСП) - 19

Калфин – Халачев (КП Калфин - Президент)- 17

3. СЪОТВЕТСТВИЕ КЪМ ЗАКОНОДАТЕЛНАТА УРЕДБА

Установени са 5 нарушения на ИК. В изпълнение на правомощията на СЕМ, сигналите за констатираните нарушения са изпратени в ЦИК.

Те са свързани с:

- разпространяване на платено съдържание без това да е изрично указано (чл. 179). Този вид нарушение се наблюдава предимно при аудиоуслугите;
- оповестяване на социологически данни без необходимите реквизити – кой е поръчал и финансирал проучването (чл. 205, ал. 2)
- Участие на деца в предизборни прояви (Изпратено до ЦИК и ДАЗД)

Следва специално да се отбележи фактът, че Централната изборителна комисия реагира незабавно на сигналите, подадени от Съвета и публикува на страницата си две препоръки към доставчиците.

На границата между двата (формално времеви) етапа е регистрирано **проблемно медийно съдържание**, което предизвика широка обществена реакция. На 17 октомври в сутрешния блок на Нова ТВ лидерът на ДСБ Радан Кънев използва нецензурен израз по адрес на премиера Борисов в интервю за напрегнатата вътрешно-политическа ситуация. Предаването е „на живо“, но няма адекватна реакция от водещия в качеството му на представител на доставчика (чл. 17, ал.1 от ЗРТ).

С писмо до доставчика Съветът е обърнал внимание, че с напредването на кампанията напрежението расте, а водещите на предизборни предавания трябва да очакват разнородно поведение на политически субекти и участници и да изразят прецизирана и законосъобразна позиция съответна на професионалните стандарти.

Референдумът засега не се откроява, с изключение на предаването „Шоуто на Слави“, което е обяснимо с иницирирането на Референдума именно оттам.

Констатации:

1. В първите десет дни **не е отразено широко политическо участие** – нито в обществените, нито в търговските медии. Засега провеждането на предизборната кампания **не оформя тенденция за активизиране на максимално гражданско участие** и мобилизиране на електората. Обобщението е съществено, защото в тези избори има нов елемент, свързан със задължителността на вота.
2. **Политическата риторика** отчасти присъства в конкретния дебат за функциите и правомощията на президентската институция, **но не достатъчно.**
3. **Медийният образ на кампанията засега не съответства на разнообразието от форми на политическо участие.** Една от не най-предпочитаните досега форми – диспутът, се оказва привлекателен за политическите претенденти и аудитория. Все още преобладават индивидуалните участия. При платените форми предпочитанията традиционно са за клип, репортаж и хроника.